

Institut del Teatre

SCANNER'16

Jornades de reflexió sobre
la recerca en Arts Escèniques

La Pràctica com a recerca a les nostres aules

8 i 9 de novembre de 2016, Teatre Estudi, Institut del Teatre

INTRODUCCIÓ

No hi ha escola que no s'erigeixi sobre una idea. Cada institució educativa encarna una herència, i amb aquesta herència s'enfronta a les exigències que li reclama el seu present (i el seu futur més presumible). Amb cent anys d'activitat a l'esquena, l'Institut del Teatre es troba davant l'ineludible desafiament d'assumir necessitats pròpies d'una escola (escoles) d'arts escèniques que volen ser referència per als creadors teatrals en el (i del) segle XXI. Per dur a terme aquesta missió, ha de saber transformar, i com més aviat millor, el seu sistema pedagògic en una estratègia capaç de generar artistes i gent d'ofici que responguin de manera òptima als requeriments del seu propi temps.

No es tracta només de continuar transmetent pedagogia a través de ponts generacionals (emmarcats en una estructura que sovint —siguem justos— resulta una mica més rígida del que voldríem), cal també voluntat per emprendre canvis i activar mètodes o procediments *ideals*. I hem d'estar disposats a debatre sobre aquesta qüestió. Ara bé, per fer-ho haurem d'involucrar tota la comunitat acadèmica: professorat i alumnes (el futur dels quals està en joc a les nostres aules).

4ª EDICIÓ DE LES JORNADES SCANNER

Enguany, l'Institut del Teatre organitza la quarta edició de les Jornades Scanner amb la intenció de debatre, un cop més, sobre la recerca en les arts escèniques, però sobretot amb la voluntat de trobar fórmules concretes que s'adeqüin a l'especificitat del nostre centre.

Dit d'una altra manera: el propòsit central d'aquesta edició serà dialogar sobre com es poden implantar —o com es podrien anar implantant— a les nostres aules i en les nostres activitats pedagògiques i professionals els procediments, els mètodes i els criteris que fonamenten la *pràctica com a recerca (practice as research)* en les arts.

En aquest sentit, hem decidit configurar unes jornades que mirin *cap endins* de les nostres escoles, cap a les necessitats concretes que es deriven de l'activitat del propi Institut (més enllà de les institucions i de les polítiques educatives). Aquesta qüestió —insistim— ha d'involucrar tota la nostra comunitat educativa: alumnat i professorat.

Al llarg de les tres edicions anteriors de les Jornades Scanner, s'ha assenyalat una doble espiral

problemàtica pel que fa a la recerca artística (vegeu el resum de les sessions i consulteu els materials al web Scanner): la primera aprofundeix en els procediments de l'ensenyament pròpiament dit (la *pràctica com a recerca* en tant que eina pedagògica), la segona té a veure amb els espais i mitjans de l'activitat creativa. Totes dues espirals estan en l'ADN d'una institució com la nostra.

Després d'avaluar tots els documents impresos i audiovisuals de les tres edicions anteriors (la primera va ser el 2008, la segona el 2010 i la tercera el 2014), ha arribat l'hora d'avançar de manera efectiva en alguna direcció concreta. És indispensable aprofitar el que s'ha discutit fins ara per veure *on i com* tot plegat pot tenir cabuda a les nostres activitats formatives i de recerca.

El moment en què ens trobem —marcat, entre d'altres aspectes, pel canvi dels plans i programes d'estudi, pel disseny dels estudis de postgrau (que l'IT imparteix o pot impartir), per la probable entrada en l'òrbita universitària, per la revisió de l'Ordenació Laboral i Acadèmica vigent, pels requeriments d'avaluació oficial de les activitats docents i de recerca, etcètera, etcètera— reflecteix sense cap mena de dubte un punt d'inflexió. El context ens empeny de manera inexcusable a debatre un cop més sobre les possibilitats d'implementar la *pràctica com a recerca* a les nostres escoles en un temps no gaire llunyà. Hem de poder crear les condicions que permetin assolir aquest repte.

Per tot plegat, aquesta edició de l'Scanner estarà dividida en tres blocs de discussió. Un a nivell de grau, un altre a nivell de postgrau i un altre

dedicat a un dispositiu que és capaç d'unir l'univers creatiu, el pedagògic i la recerca.

Com es duran a terme aquestes discussions perquè siguin útils i efectives? 1) Convidarem rellevants especialistes en la matèria per introduir cadascun dels blocs de debat. 2) Per evitar posicions de discussió totalment dispars, posarem a disposició de tots els participants diversos materials que facin possible un debat constructiu i fonamentat (un breu raport de les tres edicions passades, diversos documents teòrics a propòsit dels diferents aspectes —organitzatius, valoratius, funcionals— de la *pràctica com a recerca*, bibliografia específica, etc). **Convidem tots els departaments o grups de professors i professores a considerar, comentar i avaluar els papers abans de les Jornades amb l'objectiu d'aportar preguntes, reflexions i conclusions (al finalitzar cadascuna de les exposicions) que ens facin avançar.**

A.) PRIMER BLOC DE DISCUSSIÓ

El primer bloc està dedicat a pensar i debatre sobre un dels dispositius que més clarament uneixen el creatiu, el pedagògic i la recerca: el laboratori. La pregunta que hem de poder formular és la següent: què és o què pot ser un laboratori al segle XXI?

El concepte de laboratori ha experimentat en els últims anys un replantejament conceptual i organitzatiu en els camps científics, tècnics i humanístics. Com incumbeix aquest canvi de paradigma als laboratoris en les arts escèniques?

B.) SEGON BLOC DE DISCUSSIÓ

Com que els nous procediments de recerca en art han d'impregnar no només el grau, sinó també el postgrau (especialment els màsters que ja imparteix l'Institut i els que posarà en pràctica en un futur no gaire llunyà), centrarem en aquest àmbit el segon bloc de les Jornades: **com introduir a nivell dels postgraus en arts escèniques les metodologies de la pràctica com a recerca?**

C.) TERCER BLOC DE DISCUSSIÓ

En aquest tercer bloc, es debatrà sobre una de les modalitats formatives més rellevants del nostre pla d'estudis: **les pràctiques**. Hi ha —com bé sabem— diverses modalitats de pràctiques que es duen a terme a l'Institut del Teatre (en totes les disciplines i especialitats). Hem d'intentar identificar i dirimir quina o quines d'aquestes opcions poden ser assumides, concebudes i acompanyades com a recerca (sempre en el sentit de *pràctica com a recerca*). També hem d'identificar quines exigències han de tenir les pràctiques assumides en aquest sentit. No només acordar una manera propícia per dissenyar-les i impulsar-les, sinó també per consensuar i aprendre com avaluar-les de manera adient.

Es tracta d'anar creant un sediment de diagnòstics i criteris que puguin situar, potser en posologies inicialment petites, aquests tipus de recerca com a activitat central dels nostres estudis. Fins que els procediments no ens siguin *familiars*, difícilment podrem avançar en aquest objectiu.

Als blocs de debat haurien de participar no només el professorat (sobretot els responsables de les pràctiques), sinó també alumnes de les diverses especialitats. Cal entendre de *forma compartida* un fet que implica tothom de *forma compartida*.

Esperem que amb aquests tres àmbits de discussió puguem avançar, des de la base, en l'adaptació de l'IT a les exigències d'un nou temps.

Carles Batlle
Sílvia Ferrando
Mercè Mateu
Víctor Molina

PROGRAMA SCANNER'16

Dimarts, 8 de novembre

10h. **Benvinguda. Magda Puyo.** Directora General de l'IT / **Presentació de les jornades. Carles Batlle.** Director de Serveis Culturals de l'IT

10'30h a 11'30h. **Ponència: "El laboratori teatral". Jean-Manuel Warnet** (Moderadora: Sílvia Ferrando)

Pausa

11'45h. **Debat: "Com podrien ser els laboratoris en arts escèniques al segle XXI?"**

Pausa per dinar

16h a 17h. **Ponència: "El lloc de la recerca artística al tercer cicle". Jessica Jacques i Gerard Villar** (Moderadora: Mercè Mateu)

Pausa

17'15h. **Debat: "La pràctica com a recerca als estudis de postgrau — actuals i futurs— de l'IT"**

Dimecres, 9 de novembre

10h a 11h. **Estat de la qüestió** (Carles Batlle, Sílvia Ferrando, Víctor Molina)

Pausa

11'15h. **Debat: "La pràctica com a recerca als graus en arts escèniques. Reflexió sobre les assignatures pràctiques als graus superiors de l'IT."**

Comiat.

Agraïments: Montse Amenós, Elisabet Castells, Eric de Gispert, Oriol Serra, Marc Ases i equip d'Espais Escènics

Diputació
Barcelona

Institut del Teatre